

PRITARTA

Prienų rajono savivaldybės tarybos

2019 m. kovo d. sprendimu Nr. T3-

PRIENŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBOS 2018 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

BENDROSIOS NUOSTATOS

Prienų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos (toliau – Kontrolės ir audito tarnyba) pagrindinė funkcija – prižiūrėti, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas Prienų rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) turtas, kaip vykdomas Savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai. Kontrolės ir audito tarnybos ir Savivaldybės kontrolieriaus, kaip įstaigos vadovo, įgaliojimai nustatyti Vietos savivaldos įstatyme, Prienų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos nuostatuose ir kituose teisės aktuose.

Kontrolės ir audito tarnyba yra Savivaldybės tarybai atskaitinga institucija, padedanti jai prižiūrėti vykdomosios institucijos – Savivaldybės administracijos, Savivaldybės administravimo subjektų bei Savivaldybės kontroliuojamų įmonių veiklą. Kontrolės ir audito tarnyba, įgyvendindama jai pavestas funkcijas, atlieka išorės auditą – finansinį (teisėtumo) ir veiklos auditą.

Kontrolės ir audito tarnybos, kaip Savivaldybės kontrolės ir audito institucijos, veikla grindžiama Vietos savivaldos įstatymo 27 straipsnio 4 dalyje įvardintais principais: nepriklausomumo, teisėtumo, viešumo, objektyvumo, profesionalumo.

Kontrolės ir audito tarnyba savo veiklą vykdo pagal pagrindinius jai keliamus uždavinius:

- Prižiūrėti, ar teisėtai ir efektyviai valdomas ir naudojamas Savivaldybės ir valstybės turtas ir kaip vykdomas Savivaldybės biudžetas;
- Skatinti teigiamą ir veiksmingą Savivaldybės audito poveikį Savivaldybės finansų valdymo ir kontrolės sistemai bei į rezultatus ir visuomenės poreikius orientuotam viešajam valdymui.

Kontrolės ir audito tarnyba dirbo vadovaudamasi 2018 metų veiklos planu, kuris Vietos savivaldos įstatymo¹ nustatyta tvarka ir terminais suderintas su Savivaldybės tarybos Kontrolės

¹ Vietos savivaldos įstatymo 27 str. 9 d. 3 p.

komitetu ir patvirtintas Savivaldybės kontrolieriaus įsakymu², pateiktas Valstybės kontrolei bei paskelbtas Savivaldybės interneto svetainėje www.prienai.lt. Veiklos plane numatyti darbai buvo suplanuoti taip, kad būtų įgyvendinti uždaviniai, nustatyti Kontrolės ir audito tarnybos nuostatuose, Vietos savivaldos įstatyme, Biudžeto sandaros įstatyme, Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatyme ir kituose teisės aktuose.

IŠVADOS SAVIVALDYBĖS TARYBAI

Biudžeto sandaros įstatymo 10 straipsnyje nurodyta, kad savivaldybės, laikydamosi Seimo patvirtintų skolinimosi limitų, Vyriausybės nustatyta tvarka gali imti iš vidaus kreditorių arba užsienio kreditorių ilgalaikes (kurių trukmė ilgesnė kaip vieni metai ir grąžinimo terminas ne tais pačiais biudžetiniais metais) paskolas arba teikti garantijas dėl paskolų, naudojamų tik investicijų projektams finansuoti.

Vadovaudamasi Vietos savivaldos įstatymu³ ir Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos nuostatais bei atsižvelgdama į Savivaldybės administracijos raštą⁴, Kontrolės ir audito tarnyba parengė ir pateikė Savivaldybės tarybai išvadą dėl ilgalaikės paskolos iki 370,0 tūkst. eurų ėmimo projektams „Geriamojo vandens tiekimo sistemos Vėžionių kaime įrengimas“, „Prienų r. Stakliškių gimnazijos ikimokyklinio ugdymo skyriaus pastato kapitalinis remontas“ ir „Darželio-mokyklos pastato, Kauno g. 2C, Prienai, modernizavimas“ finansuoti.

Rengiant išvadą buvo vertinta, ar imamos paskolos bus naudojamos investicijų projektams finansuoti, ar Savivaldybės taryba yra pritarusi minėtiems projektams, ar paėmus šią ilgalaikę paskolą Savivaldybės skola neviršys 2018 metų skolinimosi limitų.

Vykdydama Vietos savivaldos įstatymu numatytą pareigą, kaip ir kiekvienais metais, Kontrolės ir audito tarnyba parengė ir pateikė Savivaldybės tarybai audito išvadas dėl Savivaldybės 2017 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių teisingumo. Atlikdama Savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo vertinimą, teikė rekomendacijas, kokių pokičių reikia imtis.

² Savivaldybės kontrolieriaus 2017 m. lapkričio 15 d. įsakymas Nr. V(1.1.)–6, patikslintas 2018 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. V(1.1.)–9

³ Vietos savivaldos įstatymo 27 str. 1 d. 3 p.

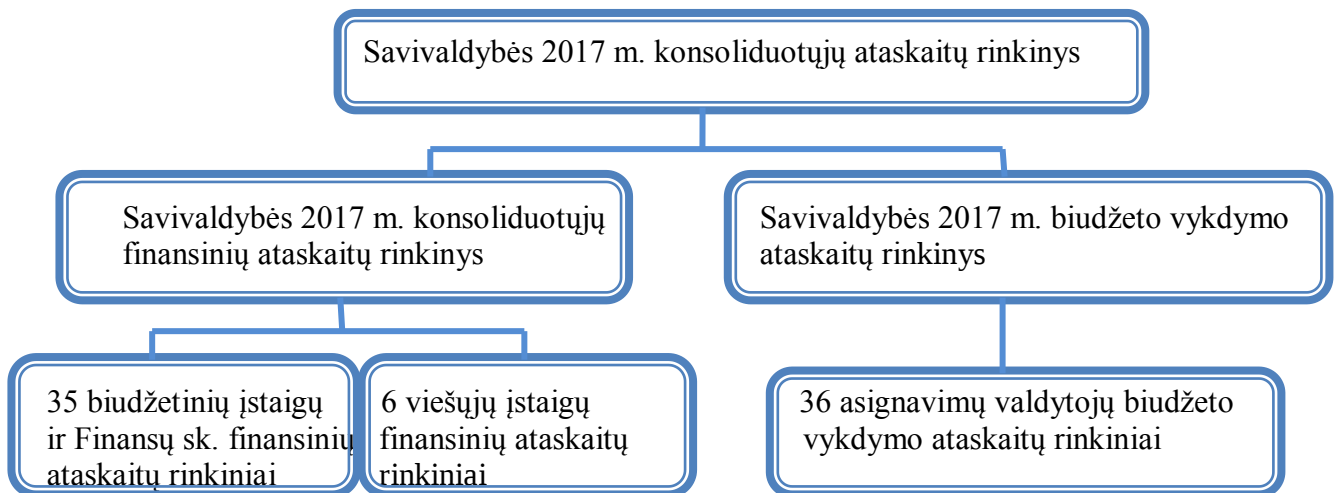
⁴ Savivaldybės administracijos 2018 m. kovo 16 d. raštas Nr. (14.1)-AR4-372 „Dėl leidimo paskolai imti“.

AUDITŲ MASTAS, REZULTATAI IR POVEIKIS

Vadovaudamasi Vietos savivaldos⁵, Biudžeto sandaros⁶ ir Viešojo sektoriaus atskaitomybės⁷ įstatymais Kontrolės ir audito tarnyba atliko Savivaldybės 2017 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų teisingumo, biudžeto vykdymo ir Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo auditą.

Pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą⁸ savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį sudaro savivaldybės biudžetinių įstaigų, savivaldybės išteklių fondų ir kitų savivaldybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinys, parengtas kaip vieno viešojo sektoriaus finansinių ataskaitų rinkinys ir savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys, kuriame pateikiami savivaldybės biudžeto vykdymo duomenys.

Pagal Biudžeto sandaros įstatymą⁹ savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinius rengia savivaldybės administracija, remdamasi savivaldybės biudžeto apskaitos duomenimis – į savivaldybių biudžetus gautų pajamų ir savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojų panaudotų asignavimų bei asignavimų valdytojų pateiktais biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniais.

Audito metu įvertinus Savivaldybės 2017 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų teisingumą, biudžeto vykdymą ir Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą, buvo nustatyta:

⁵ Vietos savivaldos įstatymo 27 str. 1 d. 1 p.

⁶ Biudžeto sandaros įstatymo 37 str. 3 d.

⁷ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 30 str. 1 d.

⁸ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 2 str. 17 d.

⁹ Biudžeto sandaros įstatymo 35 str. 4 d.

Į Savivaldybės biudžetą gauta daugiau pajamų, nei planuota

Savivaldybės tarybos sprendimais 2017 metų Savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų planas tikslintas devynis kartus ir metų pabaigoje sudarė 24761,6 tūkst. Eur pajamų, 830,6 tūkst. Eur metų pradžios likučio, 210,3 tūkst. Eur paskolų ir 25802,5 tūkst. Eur asignavimų programoms finansuoti.

2017 metų biudžeto pajamų planas įvykdytas 101,8 % ir į biudžetą gauta 25218,5 tūkst. Eur pajamų, arba 456,9 tūkst. Eur daugiau, nei buvo planuota.

Savivaldybė ketvirtus metus iš eilės mažino įsiskolinimus

Savivaldybės mokėtinos sumos mažėjo ketvirtus metus iš eilės ir 2017 m. gruodžio 31 d. sudarė 2928,9 tūkst. Eur, iš jų 2556,6 tūkst. Eur negrąžintų paskolų. Mokėtinos sumos per metus sumažėjo 158,2 tūkst. Eur (5,1 proc.). Trečius metus mažėja Savivaldybės mokėtinos sumos, kurių įvykdymo terminas praleistas daugiau kaip 45 dienas, per 2017 metus sumažėjo 8,4 tūkst. Eur ir sudarė 15,6 tūkst. Eur. Per 2017 metus buvo paimta 164,4 tūkst. Eur ilgalaikių paskolų, grąžinta 254,5 tūkst. Eur ir sumokėta 59,6 tūkst. Eur palūkanų. Savivaldybės skola 2017 metais neviršijo nustatytų skolinimosi limitų.

Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys teisingas

Įvertinus Savivaldybės 2017 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio teisingumą nustatyta, kad rinkinys parengtas vadovaujantis Buhalterinės apskaitos įstatymu, Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais biudžetinių įstaigų apskaitą ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymą. Reikšmingų pažeidimų ar iškraipymų apskaitant Savivaldybės biudžeto lėšas ir sudarant biudžeto vykdymo ataskaitas, kaip ir ankstesniais metais, nenustatyta.

Dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio teisingumo pareikšta sąlyginė nuomonė

Sąlyginė nuomonė pareiškama, kai auditoriai nustato teisės aktų pažeidimų ir / ar be tam tikrų pastabų negali pareikšti besąlyginės nuomonės. Dėl Savivaldybės 2017 metų finansinių ataskaitų pateikta pastabų dėl ilgalaikio turto apskaitos ir kitų trūkumų.

Nustatyta ilgalaikio turto apskaitos trūkumų

Kaip ir ankstesniais metais, nustatyta ilgalaikio turto apskaitos trūkumų – užbaigtų statybos darbų išlaidos laiku neperkeltos į atitinkamas ilgalaikio turto sąskaitas, leista šiuo turtu naudotis, taip pat šiam turtui neskaičiuotas nusidėvėjimas. Savivaldybės administracijai rekomenduota peržiūrėti nebaigtos statybos objektų sąrašą ir spręsti klausimą dėl objektų, kurie

eksploatuojami, nebaigtos statybos išlaidų perkėlimo į atitinkamas ilgalaikio materialiojo turto grupes, atitinkamai apskaičiuojant ilgalaikio turto nusidėvėjimą nuo turto naudojimo pradžios.

Igyvendinta rekomendacija dėl kelių ir gatvių apskaitos, tačiau neatlikta teisinė registracija

Atsižvelgdama į ankstesniais metais teiktas rekomendacijas, Savivaldybės administracija iki 2018-01-01 įkainojo vietinės reikšmės kelius ir gatves, į buhalterinę apskaitą įtraukė aštuonių seniūnijų vietinės reikšmės kelių ir gatvių duomenis (kelio numerį, pavadinimą ir kelio ilgį). 2018 metų pradžioje buvo baigti suvesti likusių dviejų seniūnijų duomenys į buhalterinės apskaitos programą. Tiksliai vietinės reikšmės kelių ir gatvių apskaita bus užtikrinta tik atlikus jų techninę inventorizaciją ir teisinį registravimą (iš apskaitoje apskaitytų 1340 kelių tik 16 įregistruota Nekilnojamojo turto registre). Savivaldybės administracijai rekomenduota parengti Savivaldybei nuosavybės teise priklausančių vietinės reikšmės kelių ir gatvių techninės inventorizacijos ir teisinio registravimo priemonių planą.

Neigiama nuomonė dėl Skriaudžių pagrindinės mokyklos ataskaitų – antrus metus iš eilės

Audito metu nustatyta, kad Prienų r. Skriaudžių pagrindinės mokyklos 2017 metų finansinių ataskaitų rinkinio duomenys, kaip ir 2016 metais, neatitinka buhalterinės apskaitos registrų duomenų. Audito metu nebuvo galima atlikti daugelio audito procedūrų, nes Mokykla dalies sąskaitų duomenų netvarkė nei buhalterinės apskaitos programoje, nei kituose apskaitos registruose, metų pabaigoje neatliko sąskaitų uždarymo operacijų. Neturint tikslių buhalterinės apskaitos duomenų, neįmanoma teisingai užpildyti finansines ataskaitas. Dėl to nustatyti reikšmingi iškreipimai finansinių ataskaitų rinkinyje.

Nustatyta darbo užmokesčio neatitikimų

2017 metais iš esmės pasikeitus valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo sąlygoms ir Darbo kodekso nuostatoms, septyniose įstaigose, kuriose buvo atliktos darbo užmokesčio srities audito procedūros, nustatyta neatitikimų: nustatytu laiku nepatvirtinta darbo apmokėjimo sistema¹⁰, nenustatyti pastoviosios dalies nustatymo kriterijai, nesurinkta informacija apie darbuotojų profesinę patirtį¹¹, nesilaikyta nuostatų dėl darbuotojų pareigybių lygių (pareigybių aprašymuose neteisingai nurodyti specialūs reikalavimai, keliama pareigas einančiam

¹⁰ Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 5 str.

¹¹ Įstatymo 7 str.

darbuotojui)¹², nepatvirtinti pareigybių aprašymai¹³, nustatyti neteisingi darbo užmokesčio pastoviosios dalies koeficientai, nesilaikyta Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo¹⁴ dėl priemonių už papildomą darbo krūvį, nesilaikyta Darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo¹⁵ dėl pagrindinės darbo sutarties ir susitarimo dėl papildomų darbo funkcijų, nesilaikyta Darbo kodekso 114 straipsnio reikalavimų dėl maksimaliojo darbo laiko, Darbo kodekso 93 str. reikalavimų dėl vienos darbo vietos dalijimosi. Vienoje įstaigoje nesilaikyta Darbo kodekso¹⁶ reikalavimų ir darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose bei kituose dokumentuose nebuvo fiksuotas darbuotojų dirbtas laikas poilsio ir švenčių dienomis ir nemokėtas jiems priklausantis darbo užmokestis.

Visos įstaigos apsvaistė audito metu nustatytus trūkumus ir numatė priemones jiems pašalinti. Iki audito pabaigos įstaigos pašalino didžiąją dalį neatitikimų: patikslino pareigybių sąrašus, darbuotojų pareigybių aprašymus, Darbo tvarkos taisykles, perskaičiavo neteisingai išmokėtą darbo užmokestį, patikslino įsakymų formuluotes, atliko reikiamus pakeitimus darbuotojų darbo sutartyse ir kt.

Netarnybinių automobilių ir patalpų naudojimo neatitikimai pašalinti audito metu

Pagalbos į namus paslaugų organizavimo ir teikimo rekomendacijose¹⁷ numatyta, kad kiekvienas darbuotojas, teikiantis pagalbos į namus paslaugas, turi būti aprūpintas saugos darbe, mobiliojo ryšio priemonėmis, transporto priemonėmis arba turi būti kompensuojamos jo kelionių išlaidos, patiriamos lankant asmenis (šeimas), vadovaujantis Lietuvos Respublikos darbo kodekso nustatyta tvarka. Pagal Darbo kodeksą¹⁸ darbuotojams, kurių darbas yra kilnojamojo pobūdžio arba susijęs su kelionėmis ar važiavimu, kompensuojamos su tuo susijusios padidėjusios išlaidos už faktiškai tokio pobūdžio dirbtą darbo laiką. Audito metu nustatyta, kad Prienų rajono savivaldybės socialinių paslaugų centras minėtiems darbuotojams (socialiniams darbuotojams ir socialinio darbuotojo padėjėjams) skyrė kompensacijas už netarnybinių automobilių naudojimą tarnybos reikmėms, nors jokiuose teisės aktuose netarnybinių automobilių naudojimas nenumatytas. Atsižvelgdamas į rekomendacijas Prienų rajono savivaldybės socialinių paslaugų centras parengė darbuotojų, kurių darbas yra susijęs su kelionėmis ar važiavimu, padidėjusių išlaidų kompensavimo tvarkos aprašą ir pradėjo jį taikyti nuo 2018 m. kovo 1 d.

¹² Įstatymo 2 str.

¹³ Įstatymo 4 str.

¹⁴ Įstatymo 10 str.

¹⁵ 2016 m. rugsėjo 14 d. LR darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas Nr. XII-2603 6 str. 5 d.

¹⁶ Darbo kodekso 144 str., iki 2017-06-30 galiojusio Darbo kodekso 194 straipsnis

¹⁷ Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. rugpjūčio 24 d. įsakymu Nr. A1-448 patvirtintų Pagalbos į namus paslaugų organizavimo ir teikimo rekomendacijų 14, 19 punktai

¹⁸ Darbo kodekso 114 str. 8 dalis

Prienų rajono savivaldybės seniūnijose dirbančių Centro socialinių darbuotojų darbo vietos įrengtos seniūnijų patalpose. Jokie susitarimai dėl patalpų naudojimo Savivaldybėje nepasirašyti, patalpos Centrai neperduotos. Audito metu, atsižvelgdamas į rekomendacijas, Centras pasirašė susitarimą su Prienų rajono savivaldybės administracija dėl seniūnijų patalpų naudojimo socialinių darbuotojų tiesioginių darbo funkcijų vykdymui.

Atlikdami pateiktų rekomendacijų vykdymo vertinimą norime atkreipti dėmesį į rekomendacijų įgyvendinimo svarbą ir laukiamą poveikį. Kaip nepriklausomi patarėjai kartu su audituotais viešojo sektoriaus subjektais nuolat ieškome būdų, kaip pašalinti auditų metu nustatytus trūkumus ir jų priežastis.

Detalią informaciją apie audituotose įstaigose nustatytus neatitikimus ir pateiktas rekomendacijas galima rasti interneto svetainėje www.prienai.lt paskelbtose finansinio audito ataskaitose. Apie nustatytus neatitikimus įstaigų vadovai buvo informuoti Kontrolės ir audito tarnybos raštais bei pokalbių metu.

KITA KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBOS VEIKLA

Bendradarbiavimas su Savivaldybės tarybos Kontrolės komitetu stiprina audito poveikį. Visos atliktų auditų ataskaitos ir išvados pateiktos ir svarstytos Komitete, kuris kontroliuoja audito ataskaitose pateiktų rekomendacijų įgyvendinimą ir skatina institucijas jas įgyvendinti.

Bendradarbiaudama su Valstybės kontrole Kontrolės ir audito tarnyba teikė informaciją apie atliktų auditų rezultatus. Atliekant Savivaldybės 2017 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių auditą buvo atsižvelgta į Valstybės kontrolės nurodytas rizikingas apskaitos sritis – ilgalaikio materialiojo turto, t. y. daugiabučių namų (patalpų) ir jų renovacijos (modernizavimo), vietinės reikšmės kelių ir gatvių apskaitą, biologinio turto ir įsipareigojimų apskaitą.

Kontrolės ir audito tarnyboje peržiūrimi visi audito atlikimo procesai ir etapai – taip užtikrinama atliekamo audito kokybė. Atskiros audito kokybės kontrolė vykdoma atliekant priežiūrą ir peržiūrą (priežiūra yra vadovavimo auditui dalis). Peržiūros principas – audito dokumentus peržiūri ne juos parengęs, o kitas asmuo. Kokybės užtikrinimo audito metu tikslas – užtikrinti, kad auditas būtų atliekamas laikantis reikalavimų ir būtų parengta kokybiška ir tinkamais bei pakankamais įrodymais pagrįsta audito ataskaita.

Visi Kontrolės ir audito tarnybos darbuotojai yra valstybės tarnautojai, nuolat tobulina žinias, kelia kvalifikaciją, domisi gerąja audito atlikimo praktika. Per 2018 metus darbuotojai išklaušė mokymus apie VSAFAS ir kitų teisės aktų pasikeitimus, turinčius įtakos apskaitai, darbo

apmokėjimo, apmokestinimo, kitų išmokų ir darbo santykių aktualijas biudžetinėse įstaigose, asmens duomenų apsaugos reikalavimų naujoves, valstybės tarnybos reformą ir kt.

Kontrolės ir audito tarnybos veikla yra viešinama. Savivaldybės interneto svetainėje www.prienai.lt skelbiamos audito ataskaitos ir išvados, Savivaldybės kontrolieriui nustatyti metiniai veiklos uždaviniai, Kontrolės ir audito tarnybos veiklos planai, veiklos ataskaitos ir kita. Veiklos ataskaitos kasmet dar skelbiamos viename iš vietinių laikraščių.

Kontrolės ir audito tarnyba siekia, kad atlikti auditai skatintų viešojo sektoriaus atskaitingumą, efektyvų Savivaldybės turto ir lėšų naudojimą, o darbo rezultatai būtų naudojami priimant svarbiausius Savivaldybei sprendimus, ir dėkoja visiems audituotų subjektų vadovams, finansininkams ir kitiems specialistams už malonų bendradarbiavimą ir geranorišką reagavimą į pareikštas pastabas ir pasiūlymus.
